

10. Федосов В. Бюджетний менеджмент : Підручник / В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова та ін. ; За заг. ред. В. Федосова. – К. : КНЕУ, 2008. – 864 с.

11. Юрій С.І. Бюджетна система. Вишкіл студії : Навч. посіб. / Юрій С.І., Кириленко О.П. – Тернопіль : Економічна думка, 2010. – 424 с.

Ложешник А.С.

студент,

Фінансово-правовий коледж

ПЕРВИННЕ ПУБЛІЧНЕ РОЗМІЩЕННЯ АКЦІЙ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Акціонерний капітал учені визначають як сукупність індивідуальних капіталів, об'єднаних у результаті випуску цінних паперів, які зростають завдяки капіталізації частини прибутку та додаткової емісії акцій, або він є основним капіталом акціонерного товариства. Тобто акціонерний капітал – сума капіталізації або сумарний дохід, який можуть принести своїм власникам акції, що перебувають в обігу на фондовому ринку [6].

Акціонерний капітал має обов'язкове організаційне вираження в акціонерному товаристві. Величина акціонерного капіталу визначається статутом акціонерного товариства. Капітал якого спочатку формується на основі первинного публічного розміщення акцій. Тому акція є фінансовою основою акціонерного товариства В. М. Суторміна трактує акцію як титул власності, її дублікат або як вираження об'єктивних фінансових відносин з приводу формування акціонерного капіталу, або – капітал, що дає дохід її власнику чи юридичний документ, стандартний договір про внесення певного паю в капітал акціонерного товариства, що дає право брати участь в управлінні (залежно від класу акції) і розподілі прибутку тощо. Чинне українське законодавство визначає акцію як іменний цінний папір, який посвідчує майнові права його власника (акціонера), що стосуються акціонерного товариства, включаючи право на отримання частини прибутку акціонерного товариства у вигляді дивідендів та право на отримання частини майна акціонерного товариства у разі його ліквідації, право на управління акціонерним товариством, а також немайнові права, передбачені Цивільним кодексом України та законом, що регулює питання створення, діяльності та припинення акціонерних товариств, і законодавством про інститути спільного інвестування. Акція є неподільною, на основі акції формується акціонерний капітал, оскільки емітентом акцій є тільки акціонерне товариство [2, ст. 6].

Торгівля цінними паперами, зокрема акціями, здійснюється за допомогою сукупності дій і механізмів, що втілюються у понятті фондовий ринок. Головним завданням, яке повинен виконувати фондовий ринок, є забезпечення умов для залучення інвестицій на підприємства, доступ цих підприємств до більш дешевого, порівняно з іншими джерелами, капіталу. Залучення інвестицій у цінні папери відбувається шляхом придбання цінних паперів в процесі їх емісії. Акції є ефективним джерелом отримання додаткових фінансових ресурсів для фінансування поточної господарської діяльності, довгострокових проектів підприємств і держави. Фондовий ринок в Україні розпочав своє становлення у 1991 р. з прийняттям Закону України «Про цінні папери і фондову біржу» (пізніше – модернізовано у Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок»). Тоді Україна на законодавчому рівні отримала інструменти та професійних учасників ринку цінних паперів, які брали активну участь у створенні вітчизняного фінансового сектору економіки.

Первинне публічне розміщення акцій (IPO – Initial Public Offering) – це первинна публічна пропозиція, або первинне публічне розміщення цінних паперів, найчастіше – розміщення акцій компанії на фондовому ринку серед необмеженого кола інвесторів. Успішне IPO включає в себе реєстрацію акцій компанії на фондовій біржі для публічних торгів, так званий лістинг. IPO – це інвестиційний інструмент, який доступний для підприємств як на національному, так і на міжнародних ринках капіталу. Водночас він потребує ретельної підготовки, детального вивчення реалій процесу IPO, після чого можна приймати належне стратегічне рішення підприємством. Цей процес має розпочатися з аналізу поточної готовності підприємства до IPO, потенціалу інвестиційної привабливості та певної послідовності дій, необхідних для максимальної ринкової капіталізації та мінімізації витрат IPO. Нажаль більшість вітчизняних підприємств на національному фондовому ринку не повною мірою розуміють переваги IPO, адже надають перевагу більш традиційним джерелам – залученню боргового капіталу через розміщення на фондових ринках облігацій та розміщенні випусків корпоративних цінних паперів на неорганізованому сегменті ринку. Крім того, на емісійну політику підприємств негативно впливає залежність від зовнішніх чинників, а також макроекономічних тенденцій та політичних чинників в Україні. Зміст первинного публічного розміщення акцій (IPO) за офіційним визначенням Нью-Йоркської фондової біржі (NYSE) IPO (Initial Public Offering) – це випуск нових акцій, що здійснюється приватними підприємствами з метою залучення коштів у зовнішніх інвесторів [5]. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» первинне публічне розміщення цінних паперів трактує як їх відчуження на підставі опублікування в засобах масової інформації оголошення або будь-яким іншим способом повідомлення про продаж цінних паперів, зверненого до заздалегідь невизначеної кількості осіб [2, ст. 28]. Американські вчені Дж. Ріттер та І. Велч стверджують, що первинне публічне розміщення цінних паперів – це спосіб залучення інвестиційного капіталу для підприємства та створення відкритого ринку, де власники та інші акціонери зможуть конвертувати частину своєї власності в готівку в майбутньому. Система первинного публічного розміщення акцій складається із взаємопов'язаних підсистем та елементів (підприємство - емітент, андеррайтер, фондова біржа, центральний депозитарій, інвестор і державний регулятор – НКЦПФР та організації). Теоретичним підґрунтям функціонування даної системи є сучасна фінансова теорія, що аналізує як причини проведення первинного публічного розміщення акцій підприємствами, так і розвиток цін на акції підприємств після його проведення.

Отже, IPO – це перший продаж акцій акціонерних товариств на біржовому ринку, коли їх купує широке коло інвесторів. Воно має ряд переваг при залученні додаткових фінансових ресурсів з метою модернізації та розвитку підприємства. Узагальнення переваг IPO, порівняно з іншими альтернативними джерелами залучення капіталу для здійснення інвестицій, свідчить, що воно передбачає:

- велике разове надходження капіталу та незалежність від майбутньої економічної кон'юнктури;
- більш оперативне надходження ресурсів; відсутність бюрократичних зволікань; відсутність боргових зобов'язань;
- незалежність від конкретного кредитно-фінансового інституту; відсутність майбутніх боргових виплат (крім виплати дивідендів на акції в майбутньому);
- відсутність зобов'язань з обслуговування позики; необмежений термін залучення капіталу;
- залучення значних фінансових ресурсів на довготерміновій основі;
- об'єктивне оцінювання вартості підприємства;
- забезпечення підвищеної ліквідності акцій підприємства;
- підвищення кредитного рейтингу та престижу підприємства;

- зростання вартості підприємства, адже акції, якими торгують на фондовій біржі, мають зазвичай вищу ціну порівняно з тими, що не торгуються публічно. Інвестори готові заплатити більшу ціну через ліквідність акцій, наявність більше інформації, зрілість підприємств, акції яких торгуються на біржі.

Таким чином, IPO є надійним засобом для залучення інвестиційних коштів і потужною рушійною силою для стрімкого розвитку компанії, посилення її конкурентних позицій та виходу на новий ступінь розвитку. Крім того, що IPO є ефективним засобом залучення необхідних для підприємства інвестицій, які спрямовуються на розширення діяльності та реалізацію запланованих проектів і програм, участь акцій компаній у біржових торгах дозволяє сформувати ринкову вартість акцій, визначити рівень ринкової капіталізації і створити для них необхідний рівень ліквідності.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про акціонерні товариства» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України : Офіційний веб-портал. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/514-17>.
2. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України : Офіційний веб-портал. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3480-15>.
3. Корпоративне управління : монографія / І.В. Спасибо-Фатєєва, О. Кібенко, В. Борисова ; за ред. І.В. Спасибо-Фатєєвої. – Х. : Право, 2007. – 500 с.
4. Ernst D., Haecker D. Applied International Corporate Finance. – Muenchen : Franz Vahlen, 2007. – 401 p.
5. Мацера С.М. Економічний зміст та значення акціонерного капіталу в сучасних умовах [Електронний ресурс] // ScientificWorld (Sworld) : Е-Журнал. – 01.10.2011. – Режим доступу до тексту : <http://www.sworld.com.ua/index.php/ru/economy-311/economic-theory-and-history-311>.

Морозенко І.В.

студент,

Київський університет ринкових відносин

СУТНІСТЬ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ

Перехід України до ринкової економіки тісно пов'язаний з необхідністю вдосконалення економічного поняття фінансових ресурсів, обґрунтування його функціональних засад. Визначення «фінансові ресурси» – одна з найбільш уживаних економічних категорій у понятійному апараті економічної науки. Фінансові ресурси є складним, багаторівневим, історично змінним утворенням, яке має різні форми прояву. Саме тому не існує одностайної точки зору щодо змісту та економічної інтерпретації фінансових ресурсів. На сьогодні дискусії між українськими та зарубіжними вченими щодо визначення «фінансові ресурси» потребують детальнішого розгляду, походження, сприйняття, й формування наукової думки про фінансові ресурси, які орієнтовані на задоволення інтересів суспільства в цілому та підприємства зокрема.

Метою статті полягає у розкритті сутності фінансових ресурсів та їх особливостей на основі аналізу та узагальнення праць відомих українських та російських вчених-економістів з метою щоденного прийняття управлінських рішень стосовно формування і використання цих ресурсів.